

Julius Slovackis

POEZIJA

Himnas

I

Liūdna man, Dieve! Vos saulė paniro,
Kiek tu pažėrei spalvų čia ugninių, –
Žvaigždės į vandenį krenta ir byra,
Gęsta žydrynėj.
Liūdna, nors jūrą ir auksu užliejai,
O sutvėrėjau!

II

Lyg tuščią varpą, aš galvą pakėliau,
Stoviu, žvalgausi nurimęs, aptingęs.
Ir gal atrodau aš šią valandėlę
Toks nemaištingas.
Bet savo liūdesį tau patikėjau,
O sutvėrėjau!

III

Kaip vaikas motiną verkdamas lydi,
Kai ji išeina, – ir aš vos neraudu,
Ir akimis ten, kur bangos dar švyti,
Spindulius gaudau;
Liūdna, nors ryt švies vėl skliautai žydrieji,
O sutvėrėjau!

IV

Jūroj didžiulėje tarsi beprotis, –
Du šimtai mylių nuo kranto lig kranto, –
Šiandien žiūrėjau į mėlynus plotus,
Kaip gandrai skrenda...
Liūdna man – juos ir tėvynėj regėjau,
O sutvėrėjau!

V

Liūdna man, kad apie mirtį galvojau,
Kad neturėjau namų aš gimtinių,
Kad, užsidirbdamas duoną, klajojau,
Griaudžiant griaustiniui;

Liūdna, kad laukia kapai gal šaltieji,
O sutvėrėjau!

VI

Bus mano kaulai kažkur išblaškyti,
Jų neprisidengs ten plyta marmurinė.
Mano širdis tiems laimingiems pavydi,
Kur kapinyne...
Liks mano kaulai, kapuos neilsėję,
O sutvėrėjau!

VII

Meldžias gimtinei vaikutei nekaltas,
Nori jis kelią apsaugoti mano...
Bet nuo tėvynės toli mano valtis –
Audros ją gena...
Liūdna – net vaiko malda nepadėjo,
O sutvėrėjau!

VIII

O, kiek spalvų čia saulėlydis meta!
Uždegė jas angelai stebuklingi...
Jas čia matys ir po šimto net metų
Žmonės mirtingi...
Liūdna, kad menkas aš, tiek iškentėjau,
O sutvėrėjau!

Parašyta plaukiant į Aleksandriją,
saulėlydžio metu (1836 m. spalio 19 d.)

Vertė Eugenijus Matuzevičius

Pranciškui Šemiotai

Tu nepamirški skurdaus pranokėjo,
Kurs neturtingas, gaurais vien apaugęs,
Savo girias ir dievybes turėjo,
Dvasios jį saugojo – žemiškos slaugės.

O kai jis maldą kalbėjo slaptinai,
Prašė, kad kartos užgimtų nemarios, –
Šaukė, kaip ošianti jūra, galingai,
Dievas jo klausės, kaip klausosi marios.

Šiandien pamatęs jo namą sugriautą,
Liekanas sienų, kur leidai jaunystę,

Gryną smalsumą parodei, ne raudą,
Kaulus norėjai, ne dvasią, išvysti.

Šiandien, kai lemtys tarp tvaskančių tolių
Jūroje atskleidžia paslaptį gūdžią,
Tu negirdi jau šaukimo senolių,
Jau ne lietuviškai jūra tau ūžia.

Vis tik dvasia tave slaugo, palydi,
Tad prieš tave aš, šį rytą miglotą
Klaupęs ant smėlio, skubu parašyti
Tai, kas jau giriose buvo žinota.

Tu atsiminki, kaip perspėjo dvasios,
Kad nepamirštum tų kryžių ir gojų;
Greit dar giliau aš po smėliu šiuo rasiuos,
Jums dar žemiau nusilenksiu prie kojų...

Bet ilgesys tada lieps atlankyti
Dvasių pasaulį ir mano šešėlį,
Mano mintis tu aptiksi ten švytint –
Šią valandėlę ir jūrą, ir smėlį.

1846

Vertė Albinas Žukauskas

Susimąstymo valanda

Šiurpus dejavimas, apsimestinis juokas –
Tai šio pasaulio himnas. Jo niūri gaida
Dangaus harmoniją suardo visada,
Lyg nedarni styga. Argi galėtų juo kas
Žavėtis? Niekada. Bet prakeiktoji žemė
Tą himną pavertė žmonijos lopšine.
Laimingas, kas dar moka guostis svajone,
Ką lanko užmaršty sapnų vaizdai sutemę.

Susimąstyk giliai, sugrįžki praeitin –
Tegul gyvenimas į dvi dalis sulūžta.
Štai praeities šešėliai atslenka artyn –
Jų veidus rūškanus dienos šviesa užplūsta.
Šešėliai ir šviesa – kokia žavi dermė,
Tarsi mozaikos spalvingoji žaismė.
Iškyla atminty gražus gimtasis miestas
Į žydrą dangaus ruožą šaunantis stogais,

Kalvų vainikais slėnyje apsėstas.
Gražu, kai sutemoj jis sutvaska langais,
Kai priešsauly eilėm balti namai sustoja,
Tarp sodų blykčioja lyg perlų vėriniai,
Ir žiemą nuo viršūnių bėgdami srauniai
Upeliai skersgatviuose sūkuriais putoja.
Ten stūkso Bonos kalnas – jo aukšta kupra
Šešėlj užmeta virš miesto vakare.
Sena niūri pilis, debesyse išnykus,
Kaskart kitokia vis – tarytum užburta,
Ir šaudymo angom šnairuoja jos kakta;
O naktj pilj gaubia gedulo vainikas,
Ji slenka pamažu lyg praeities dvasia
Per tekančio mėnulio sidabrinj veidą.
O klony tuopos skęsta rūkuose...
Svajok, jei dar girdi svajonių tylų aidą,
Jei su gėlių kvapu į nežinią plauki,
Jei slėpinių pasaulj nuojautom šauki.
Paskui išvysi tu blyškių vaiduoklių minią.
Tiek kartų jie matyti – kur? Galbūt sapne...
Svajonės, šita mano duona kasdieninė,
Apkarto metėlėm ir nuodija mane...
Jau mintj išrengiau lig kaulėto skeleto,
Jau akys ir širdis apsiblausė iš lėto...

Užgęsta žiburys, ir auklės baigia dainą,
Vaikutis šypsosi. Vaizduotėn jo ateina
Gyvenimo sapnai... Ir jau po to ilgai
Liūdnu žvilgsniu pasaulin žvelgs tokie vaikai,
Išblyškusiais veidais išgąsdins mus ne kartą –
Sapne gyvenimą jie matė ligi karsto.

Tamsioj mokyklos salėj, Lietuvos mieste,
Vaikai du skyrėsi kitų vaikų daugybėj
Ir stoto grakštumu, ir savo jaunyste,
Ir veido baltumu, ir proto atkaklybe.
Jaunesnis daug mažiau tesuteikė vilčių,
Sunkiais atodūsiais krūtinė jo bangavo,
Plaukų šilkinės sruogos krito ant pečių,
Per pusę perskirtos. Turbūt kasdien šukavo
Juos moteries ranka, nes spindesiu švelniu
Jie grožj priminė mergaitės garbinių.
„Jis mirs“ – ne kartą žmonės motinai kalbėjo.
„O ne!“ – šypsojos ši, tačiau širdis drebėjo:
Dažnai su nerimu jam žvelgė į akis
Ir skausmo valandoj galvojo apie sūnų,
Ir niekad, būdavo, maldoj nepasakys,

Kaip kitos moters: „Viešpaties valia tebūna!“,
Nes vaiko akyse rusenanti liepsna
Kasdien jį alino, nors degti jai ne laikas.

Tamsioj mokyklos salėj buvo kitas vaikas,
Šviesplaukis, mėlynakis ir dailus gana.
Ir žmonės daug vilčių į tą jaunuolį dėjo:
Daug knygų skaitė jis ir mokėsi kalbas,
Ir viską sužinot jam noras vis didėjo.
Jo akys mėlynos, įsmigę į lubas,
Tartum rasos kristalais spindinčios žibuoklės,
Iš susimąstymo pabUSDavo negreit –
Svajonių praraja, lyg gundantis vaiduoklis,
Jį šaukė nebūtin slaptingojon įeit.
Pažvelk tokiais momentais – akys jo spindėjo
Tartum pamišėlio; bet nieks nepastebėjo
Ko nors jo elgesy. Jaunuolių išmintis,
Grandinėm nuosekliom sukausčiusi mintis,
Bylojo, kad dvasia praaugo kūną lepu, –
Jie matė nuojautom gyvenimą lig kapo.
Jų nieks nestebino – kas vyko čia, kas ne, –
Jie ties gyvenimo stovėjo bedugne,
Bet nenusigręžė. Tamsioj mokyklos salėj
Žavingai suskambėjo siela eilėmis.
Tamsiuos langų stikluos jie matė akimis
Pavasarij, – ausis girdėt ir knygoj gali
Gėlių šnarėjimą. Ir lyg maži vaikai
Jie bėgo į lankas, kur vėjas žarstė sniegą,
Kur po gilias pusnis pasilakstyt jie mėgo.
Įraudusiais veidais žvalgydavos ilgai
Ton pusėn, iš kurios pavasario jau laukė,
Ir pirmą jo dvelkimą gaudė krūtine.
Paskui, atėjus jam, po skliauto mėlyne
Balzamo dvelksmas nuo pušynų plaukė;
Nubosdavo gėlių besimaišą kvapai,
Ir traukė jaunuolius ūksmingi paupiai,
Kur po svyruokliais gluosniais skleidė švelnų kvapą
Ramioj pavakarėj nutilusi banga,
Kur glostė vėsuma, lyg motinos ranka...
Ir blaškės tarp margų vėlyvo miško lapų
Vaikų fantazija, ligūsta ir liūdna,
Lyg senių gedimos senovės aimana...

Nors širdys abiejų vienodai jautrios rodės,
Vienodai veikė juos poezijos dvasia,
Tačiau savaip laimingi buvo širdyse,
Kitoks atrodė jiems koks daiktas arba žodis.

Juodakis, jaunesnysis, įkvėpta mintim
Skrajojo po dausų septintąją padangę
Ir savo svajones jis burtų rūbais rengė
Ir net išvysdavo jas paprasta akim
Kaip gyvas prieš save. Po to protu šalčiausiai
Atsikratydavo tų savo tvarinių,
Nes jautė, kad svajonės kūnu taps galiausiai,
Kad jis mintim pasieks mintis žymių žmonių,
Nors dvasinį pasaulį teks jam dar iširti.
Jo draugas, pranašesnis amžium ir protu,
Nebandė nuo minties gyvenimo atskirti,
Du priešingus pasaulius matė jis kartu.
Vien tremianti jausmus pikta žmonių patyčia
Jam sutrukdydavo paskęsti mintyse;
Kaip sielos kartais trūksta statulai, taip šičia
Jo lakiai minčiai kūno trūko, ir dvasia,
Lyg būtų ji inde skaidriajam uždaryta,
Pasaulin smelkdavos melsvų akių gelme;
Jai trūko įspūdžių – ir skendo ji skausme.
Nors mintijo savaip ir jausdavo ką kita,
Gyvendavo jaunuoliai tais pačiais vaizdais.
Pavasario dienom žolyne prie takelio,
Kur rausvos dedešvos viliodavo žiedais,
Kur baltarūbės vyšnios skaistumu mergelių
Tarp obelių puikavos sodo pakrašty,
Parėmę galvas, jie gulėdavo kniūpsti
Ir žodžiais reikšdavo, ką jautė savo sieloj.
Svajonėm, ne protu, suvokdavo dažnai
Tamsios prasmės knygas. Ir kaip vaikai iš smėlio
Jie, pagal Svedenborgą, statėsi čionai
Fantastiškiausius bokštus, spindinčius gražybe, –
Ir dangų gąsdino titaniška didybe.

Laki fantazija dvi kalė grandines –
Nuo pat šviesos viršuj ligi tamsos jos tęsias,
Ir kiekviena grandis priligsta laiptui, nes
Juo lipama švieson ar į gelmes tamsiąsias.
Ir žemės tvariniai taip slenka dviem kryptim.
Iš kibirkšties užgimus siela amžinai čia
Tai žydi, tai vėl merdi – skirta jai lemtim, –
Ji kopia laiptais šiais ir savo rūbą keičia,
Kaskart kitokiu tvariniu pavirsdama.
Gėlės žiede ji – kvapas ir spalvų gama,
Žmoguj – ji mąstymas, o angele – skaistybė.
Kadais išjudinta, ji skverbiasi Dievop,
Ir žydi vis gražiau, jos tikslas – tobulybė.
Žmogus per mąstymą virs angelu galop,

O šis per įkvėpimą taps šviesus kaip saulė,
Taps Dievo dalimi šiam gaivalų pasauly,
O drumzlės žemiškos nusės šviesos srity.
Kaip apie angelus nupuolusiuosius teigia
Šventasis Raštas – jie dorovės nesilaikę,
Išpuikę pernelyg ir buvę nubausti.
Kasdien nuo Dievo sosto žemėn krinta sielos –
Užgesusių žvaigždžių gūžčioji lavina.
Joms grįžta žemiškas pavidalas nemielas,
Kurs tempia jas žemyn – iš jų dar ne viena,
Rūdyt pradėjusi, ims žmogui kenkti uoliai:
Angies taps geluonių arba gėlių nuodais.
Į minią žvelgdami, suprasdavo jaunuoliai,
Kas Dievo pasmerktas, kas nutrenktas kadais
Bedugnėn leidžiasi išblyškusiais veidais.

Jaunuolių galvoje – vien knygos ir svajonės,
Ir augo nuolatos jų magiška galia.
Neišsakyta žodžiais – veikdavo ji žmones.
Tai viršjausmis, jie sakė, sutelkta valia.
Nes jau ne kartą jie sausakimšoj bažnyčioj,
Išrinkę klūpančią merginą akimis,
Ją šaukdavo, ne žodžiais – valios jėgomis,
Ir atsigriždavo mergaitė lyg netyčia;
Nustebusiu žvilgsniu surasdavo jinai
Margoj žmonių minioj dviejų jaunuolių veidus,
Lyg pašaukta vardu, pažįstama seniai.
Ir buvo žvilgsnis jos – jaunuolių valios aidas.

Ne kartą vyresnysis, mėlynas akis
Nudelbęs, tardavo: „Štai dabarties minutės
Nukrinta praeitin – jų nieks nesulaikys.
Tik gimsta sieloje toks ilgesys pasiutęs,
Tik rūškani veidai išskyla atminty...
Laimingas tu! Jausmus gali išreikšti žodžiais,
Aš žodžių nekenčiu, ir man jausmai širdy
Užgęsta be prasmės... Kad juos kam nors parodžius!
Juk būna valandų, kai žodžiai, kaip velniai,
Krūtinės gelmėje nerimstantys seniai,
Pasaulin veržiasi, maištauti nesiliauja.
Gerbiu poeziją, bet pats aš nieko naujo
Sukurti nemanau. Tarp begalės minčių
Bedugnę amžiną aš sieloje jaučiu.
Kuo ją užpildyti? Gyvenimu? O betgi
Jei neužteks jo? Taip: dūlėti ims mintis.
Kuo taps ji? Ašarom. Nakties tamsybe netgi.
Minties karstu nebūsiu – jau geriau mirtis.

Klausyk! Kad taip kur nors į Rytus pasileidus,
Jie tokie nuostabūs, jie traukia taip mane.
Šią naktį vėl mačiau aš neramiam sapne
Įdegusius nuo saulės beduinų veidus
Po palmėm šimtametėm... Ech, žili Rytai!
Ir traukia taip mane šie tolimi kraštai –
Ištirpčiau ten ore, kaip margažiedis kvapas,
Ar girių glūdumoj nukrisčiau tartum lapas.“

Gimtų laukų žiedai ar žydinti vyšnia
Nustoję kvapo jam – mintis į tolį plakės.
Liepsnojančių Rytų svajonių grandine
Jis susipančiojo, vien juos tematė akys.
Jis šiaurės sostinė išvyko pagaliau
Kalifų veidrodiu, Koranan, įsigilint,
Jeroglifų veidams aplink mįslingai tylint,
Senovės paslaptis suprasti kuo giliau.
O jau po to kelionės laukė jo didžiulės.

Per tuos trejus metus jaunesnis jo bičiulis
Pažino meilę. O, koks jausmas nuostabus!
Ta meilė jo pirma ir paskutinė bus.
Dažnai sėdėdavo jis prie mergaitės kojų,
O ji, žiūrėdama nuliūdusiom akim
Į aukštą kaktą jo, su sielvartu galvojo,
Kad teks jam susiremt su negandų lemtim.
Ir braukė ašarą jina, pajutus gėlą.
Lyg puslapy baltam, skaisčioj jaunuolio sieloj
Betikslė meilė liko amžina dėmė.
Ji kvietė ji daugiau domėtis šia žeme,
Užmiršt fantazijas, – norėjo apginkluoti
Jį patį prieš save, jausmams nepasiduoti.
Ji bėrė tūkstančius svajonių ir minčių
Ir tiek širdy surado žodžių nuoširdžių,
Jog, vargšui, rodės jam, kad šito jau užtenka,
Kad galima šiuos žodžiuos meilę išskaityt.
Gerai, kad ji žvilgsniu mokėjo įsakyt,
Todėl savižudžio nesyk sulaikė ranką.

Jis sugalvojo pats, kaip nuvaryt šalin
Mirties pagundymą ir kaip pakelti gėlą.
Rytojaus veidrody išvydo savo sielą,
Išvydo dabartį nuplaukiančią tolyn.
Iš to suprato, kaip ateityje atrodys
Šiandienis skausmas, juokas arba žodis –
Aidės praslinkusiu pro šalį griauštiniu.
Miglota ateitis daug ką suprast jam leido.

Jis džiaugsmo valandas liūdnu sutiko veidu,
O skausmą – šypsuliu. Ir ateities žvilgsniu
Jis žvalgėsi aplink. Taip nuo kurhano kalno
Keleivis, einantis gyvenimo takais,
Miglotas tolimas išvysta kaip ant delno.

Dažnai su mylima jam beskrendant žirgais,
Mirgėjo kibirkštys tamsiam šile po kojų,
O jie kalbėjosi ir svarstė, ir svajojo,
Ir supos balnuose nuo svaigulio girti.
Vaikinas, sielvarto palaužtas per anksti,
Po to nerimdavo, žmonių iš tolo vengė
Ir bėgdavo šilan, kur viržiai smėlį dengė.
Ten kniūpsčias virsdavo po ošiančiu medžiu
Ir veidą slėpdavo... Kedeno miško vėjai
Jo tankias garbanas... O begalės minčių
Galvoj jo maišėsi, didėjo ir sunkėjo,
Ir sukosi lyg žvaigždės aukštame danguj.
Tai vėl aukštiekninkas apvirsdavo paskui,
Ir saulės spindulys, jo veidą palytėjęs,
Ant jo užmesdavo šešėlius nekaltus,
Paskui miškų gelmėj staiga pakilęs vėjas
Atverdavo virš jo žalių šakų vartus,
Ir jo tamsioms mintims šypsodavos padangė.

Po metų trejeto antrasis jaunikaitis,
Rytų kalbas išmokęs, puikiai apsiskaitęs,
Sugrįžo ir, bičiulio apglėbtas karštai,
Tepratarė: „Vykstu į piramidžių šalį.“
Paskui nutilo vėl. O, kaip pakeisti gali
Trys metai žmogų! Kaip išblyškę jo skruostai,
Apniukęs kažin koks ir lyg bepročio akys...
Matyt, kad smaugė jį guvi kadais mintis.
Veide jo slėpėsi bevardė paslaptis.
Ir nieko ligi šiol bičiuliui nepasakęs,
Pamišėlio balsu suriko jis šile:
„Svajonių aš auka! Išsiųs mane, lepūną,
Tenai, kur nėra žiemos, pavasarių nebūna.
Pribaigs mane visai!“ Ir šypsena tylia
Nušvitęs veidas jo apniuko vėl kaip dūmu.
Po to sudie pasakė motinai, draugam
Ir išvažiavo vėl, bičiuliui į albumą
Įrašęs šiuos žodžius, atmintinus ilgam:

„Kada gyvenimas pakirs jėgas ir ryžtą,
Kada minėsi tu jaunystės svajones,
Tarpe senų bičiulių nepamiršk manęs,

Juk nebegrįšiu aš, kaip praeitis negrįžta.“
Po to... atsimenu... tekėjo pilnatis...
Vaikinas jaunesnysis ažuolų alėjoj,
Po kojų mylimai sėdėdamas, tylėjo.
Nuo medžių krito lapai, ir rudens naktis
Šerkšnu sidabrino gėles paskutiniąsias.
Virš miško ritosi mėnulis toks prigęsęs,
Mirgėjo nelinksmi viena kita žvaigždė.
Svajonių angelui vaikinas tyliai tarė
Jau paskutinįjį skausmingąjį sudie.
Paskui krūtinėj taip negera pasidarė,
Taip gėda, ir puikybė draskėsi širdy,
Jog krito veidu žemėn. Siela išdidi,
Maitinta viršjausmiu, žadėjo padaryti
Jį dideliu žmogum. Galėjo jis matyti
Žmonijos ateitį – ryškėjo jos šviesa.
Ir meilė atstumta, ir sielvartas pašėlęs,
Ir jo savimeilė – aptemo lyg šešėlis.
Sudužo jo širdis lyg krištolo vaza
Į tūkstantį dalių. Ir degančiai vaizduotei
Visus jausmų turtus jis ryžos atiduoti.
Ir jo fantazija į popieriaus lapus
Vaivorykštės spalvom pasiskleidė savaime.
Žmonėms – jis draugas, žemei – priešas bus,
Nes netiki daugiau į Dievą nei į laimę.
O laimės troškulį pajutęs po kančių,
Jis pats sau keršijo. Ir nihilizmo rūmus
Sau statė iš sunkių kaip akmenys minčių.
Visiems jie atviri, kam leidžia išdidumas
Mintis ir svajones sutramdyt tuo laiku:
Iš Miltono šėtono virsti nykštuku.

Svajonių angelas pradingo tartum aidas...
Pakėlė galvą... Jau nebuvo jos čionai.
Prabėgo laiko daug, nes jau mėnulis leidos
Kitapus ažuolų, spindėdamas liūdnei,
Lyg žiburys blyškus apytamsėj arkadoj.
Jaunuolis mąstė vis, nujausdamas kažką.
Staiga prisiminė... ir laišką susirado,
Nuplėšė antspaudą. Nežinoma ranka
Nežinomu braižu jam rašė liūdną laišką,
Ir viską perskaičius, jam daug kas tapo aišku.
„Egiptan vykstantis bičiulis tavo senas,
Turėjęs būt tenai atstovo dragomanas,
Užsuko, pakeliui važiuodamas, pas mus.
Linksmi, be rūpesčių čia tris dienas praleido,
Prie lempos pasakojo mums padavimus.

Jau vakar ruošės vykt. Mačiau, miglotu veidu
Po sodą gelstantį klajojo paryty.
Ties priebučiu arkliai sužvango paruošti,
Ir atsisveikinimo taurės suputojo...
Sudie! – į ašaras jis tik nusišypsojo.
Užbėgo kambarin... Ir – šūvis. Mes staiga
Pašokę puolame... Jau miręs. Tik ranka
Dar spaudžia pistoletą. Peršauta krūtinė.
Tarp girių kryžkelėj vieta jo paskutinė.
Savižudžio liga arba pamišimu
Seniai jaunuolis sirgo – šiandien aišku tapo.
Sutiko kunigas pašventinti jo kapą.
Tas šūvis sudrumstė ramybę mūs namų.”

Gyvenimo saktmė, niekuo nepapuošta...
Taip įspūdžių godumas pribaiğė jaunuolį.
O kitas, atgręžtu rytojun veidu, puolė
Tamsian pasaulin. Ta saktmė dar nebaigta...

1832

Vertė Vytautas Bložė

Himnas

Motina Dievo, Mergele!
Girski mus, Motinėle,
Čia mūs tėvų daina.
    Ir laisvės gaisos žėri,
    Ir šaukia jon varpai,
    Ir veša jos laja.
        Dievo Mergele!

Laisvųjų dainą tą
Neški, Dievopi leisk.

Balsai ištrūkti trokšta,
Te laisvės griausmas ritas
Drebint maskvėnų bokštų.
Te laisvės giesmė apsieja
Šaltą Nevos granitą;
Ten irgi žmonės – jie turi sielą.

Dvigalvis erelis naktybėj
    Snaudė ant sienos plynės
    Nagais grandinių įkibęs.
Klausykit! sutrinko plienas,
Sutrinko... įsibauginęs

Paukštis virš kryžiaus nuskriejo.
Pažvelgė – ir nepratęs
Žiūrėti, kaip laisvos tautos
Spindesio laisvės apsiaustos,
Ieškojo šešėlio... į tamsą vidurnakčio metės.

Jums gėda! gėda, lietuviai!
Jeigu mieste Gedimino
Ras poilsį paukštis kruvinas,
Ainiai apkaltins jus buvus
Tuos žmones – kurie pamynė
Kraujo rūdis ant karūnų.

Svetimiesiems nusilenksit,
Mums savom jėgom tikėsime;
Savo žemėj mes gyvensim,
Savo kapuose gulėsime. –

Į kovą, broliai! į kovą!
Žėk, iš mirusiųjų kėlės,
Iš gelmės tamsios vergovės,
Naujas Feniksas iš plėnių
Kilo žmonės – laimink, Dieve!
Giesme, gausk vestuvių dieną.

Motina Dievo, Mergele!
Girski mus, Motinėle,
Čia mūs tėvų daina.
Ir laisvės gaisos žėri,
Ir šaukia jon varpai
Laisvųjų kraujyje.
Dievo Mergele!
Laisvųjų kraują tą
Neški, Dievopi leisk.

Vertė Vladas Braziūnas, 2013

Lietuvių legiono giesmė

Lietuva gyva! Gyvuosim!
Saulė spindi josios šlovę,
Plaka tiek širdžių dėl josios,
Tiek širdžių jau plakti liovės.
Būti kaip uolai! būti kaip uolai,
Kęst, kai pelėsiais pančiai apeina.
Kerštą už jas tarsi auką aukojom –

Plieną ir laisvą mintį, ir dainą.
Priešai pabūgo,
Gaudimai aisūs
Žemaičių dūdų,
Jėzusmarija! marš pirmyn! už laisvę!

Mus išmokė teutonai
Taip giedot, kaip mums giedojo.
Legionai! Legionai!
Vis į Rusiją! Josios tolin!
Juk kad mums sako vėl eit Italuos,
Kaipgi palikti protėvių kapą?
Gal amžinuosius pašaukt, te kelias:
„Iš dulkių kilkit! sūnus pasekit!“
Kerštas sujudo, ir t. t.

Caras Algirdui kai grasė,
Kunigaikštis paslui tarė:
„Deglą tą carui nuneši,
Ims gesti – sveikinsiu carą.“
Ir paskui paslą tą naktį spangią
Stovyklą rentė Maskvos pašonėj,
Kaip aras leidos, į miestą žengė,
Nešė Velykų kiaušį raudoną.
Priešai pabūgo,
Gaudimai aisūs
Žemaičių dūdų.
Trankos Perkūnas! marš pirmyn! už laisvę!

Mūrai sostinės Jogailos
Bus mums kilimas žieduotas;
Atmokės mergaitės smailas
Žvilgsnis, juokas ašarotas.
O kurgi bokštas apsamanojęs,
Akmuo, išgirdęs giesmę, pabudo,
Gal atitrūko, rieda po kojų,
Gediminaičių pasveikint skuba.
Priešai jau spruko, ir t. t.

Kam beapsivers liežuviai
Kaltint mūsų ar šaipytis:
Ar tebegyvi lietuviai?
Štai palydas mūsų Vytis!
Tai ir neklauskit, kodėl taip maža
Ištvermingųjų vėliavų plakas?
Daugel jų buvo – bet nuo to medžio
Audros nuplėštas ne vienas lapas.

Kerštas sujudo, ir t. t.

Vėliavėlės – ūkt! – suūžė,
Laisvės spalvomis apėjo;
Mes štai skriejam, o už mūsų
Aras! aras! aras skrieja.

Per mūsų galvas griaustiniai pliekia
Lyg šerkšno kirčiai... išguldo gretą –
Dabina lauras herojaus kapą.
Šlovės kas godis – laurlapius plėšo.

Kerštas sujudo,
Gaudimai aisūs
Žemaičių dūdų,
Jėzusmarija! marš pirmyn! už laisvę!

Vertė Vladas Braziūnas, 2013

Eugenijaus Matuzevičiaus, Albino Žukausko ir Vytauto Bložės vertimai paimti iš:
Julijus Slovackis, *Poezija*, sudarė Albinas Žukauskas, Vilnius: Valstybinė grožinės literatūros leidykla, 1959, p. 54–56, 121–
122, 159–172.